

FSMA_2025_10 dd. 05-06-25

De MiFID-cartografie: overzicht van de gegevens over de gedragsregels voor 2021, 2022 en 2023

Samenvatting/Doelstelling:

Dit rapport bevat een overzicht van de Belgische beleggingssector op basis van de data die de FSMA in het kader van haar gedragstoezicht jaarlijks inzamelt via de MiFID-cartografie, bij de ondernemingen die in België beleggingsdiensten mogen verrichten (banken, beleggingsondernemingen en beheervennootschappen van (A)ICB, samen de 'MiFID-ondernemingen').

Wat leert dit rapport ons?

- De banken vormen de grootste groep MiFID-ondernemingen, zowel bij de ondernemingen naar Belgisch recht als bij de bijkantoren van Europese ondernemingen die in België actief zijn. Europese bijkantoren komen bijna uitsluitend uit de buurlanden. Vele bijkantoren van banken en beursvennootschappen zijn in België aangemeld zonder dat ze er effectief beleggingsdiensten verrichten.
- Vermogensbeheer is de meest aangeboden beleggingsdienst, behalve bij de banken, waar het beleggingsadvies domineert. Een kleine groep ondernemingen biedt de dienst 'ontvangen en doorgeven van orders' (RTO) aan zonder ook beleggingsadvies of vermogensbeheer aan te bieden. Beleggingsadvies gaat meestal gepaard met een periodieke geschiktheidsbeoordeling en is zelden onafhankelijk.
- Meer dan de helft van de ondernemingen bieden hun beleggingsdiensten zowel face-to-face als op afstand aan. Netwerken van eigen kantoren en agentennetwerken zijn meestal zeer klein van omvang, behalve bij een kleine groep banken, maar ook daar neemt hun omvang af. Makelaars in bank- en beleggingsdiensten blijven zeldzaam. Vooral banken hebben een aanbod op afstand.
- De banken bedienen het merendeel van de retailklanten die in België beleggingsdiensten genieten. Op een kleine groep banken na hebben alle MiFID-ondernemingen die actief zijn in België een eerder bescheiden aantal retailklanten.

1 De MiFID-Cartografie brengt de Belgische beleggingssector in kaart

Sinds 2012 vraagt de FSMA aan de MiFID-ondernemingen¹ om haar jaarlijks data te bezorgen over hun beleggingsdiensten- en activiteiten. Deze ‘MiFID-cartografie’ geeft haar een concreet zicht op de aard en de omvang van hun dienstverlening. Dat laat de FSMA toe om risicogebaseerd toezicht te houden op de naleving van de gedragsregels bij de MiFID-ondernemingen. De FSMA legt hierbij de nadruk op de dienstverlening aan niet-professionele cliënten (retailklanten).

De informatie uit de MiFID-cartografie biedt interessante inzichten in de organisatie en de activiteiten van de beleggingssector in België. De FSMA heeft beslist om hierover een rapport te publiceren. Dit rapport bevat enkel de elementen die het relevantst zijn voor het toezicht op de naleving van de gedragsregels². Het rapport behandelt de volgende vragen:

- Welke MiFID-ondernemingen leveren beleggingsdiensten in België?
- Welke beleggingsdiensten leveren zij?
- Hoe bieden zij hun diensten aan? Gebeurt dit vooral *face-to-face* of online?
- Hoeveel retailklanten hebben de MiFID-ondernemingen?

De FSMA heeft een gelijkaardig rapport opgesteld voor de verzekeringssector, op basis van de IDD-cartografie.

De lezer moet er rekening mee houden dat dit document is gebaseerd op zelfrapportering door de MiFID-ondernemingen op het moment van oplevering. Ondanks de coherentiechecks die de FSMA uitvoert, kan zij de correctheid van de brondata niet garanderen.

De data hebben betrekking op de rapporteringsperiodes 2021, 2022 en 2023.

¹ “MiFID-ondernemingen” zijn ondernemingen die in België beleggingsdiensten mogen aanbieden. Zij hebben een van de volgende statuten:

- kredietinstelling naar Belgisch recht,
- beleggingsonderneming naar Belgisch recht (beursvennootschappen en vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies),
- beheervenootschap/beheerder van (A)ICB naar Belgisch recht (*asset managers*),
- in België gevestigd bijkantoor van een kredietinstelling, een beleggingsonderneming of een beheervenootschap van (A)ICB naar het recht van een andere EER-lidstaat of van een derde land.

² De antwoorden van zes MiFID-ondernemingen met een zeer specifieke activiteit, zijn buiten beschouwing gelaten in dit rapport.

2 Welke MiFID-ondernemingen leveren beleggingsdiensten in België?

2.1 Banken, beleggingsondernemingen en asset managers verrichten beleggingsdiensten

2.1.1 De meeste MiFID-ondernemingen naar Belgisch recht zijn banken

Enkel de ondernemingen die hiervoor de juiste vergunning hebben, mogen beleggingsdiensten aanbieden. Op basis van hun statuut kunnen we deze 'MiFID-ondernemingen' in drie groepen onderverdelen:

- **Groep 1:** de banken, die alle beleggingsdiensten mogen verlenen op basis van hun algemene vergunning als kredietinstelling;
- **Groep 2:** de beleggingsondernemingen, die een vergunning hebben voor specifieke beleggingsdiensten;
- **Groep 3:** de asset managers, die als hoofdtaak het beheer van fondsen hebben en die een vergunning kunnen hebben voor een beperkt aantal beleggingsdiensten.

In België bestaan er twee types van beleggingsondernemingen. De vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies (VVB) worden door de FSMA vergund en kunnen slechts voor bepaalde beleggingsdiensten³ een vergunning krijgen. De beursvennootschappen worden door de Nationale Bank van België vergund en kunnen voor alle beleggingsdiensten een vergunning krijgen. Het onderscheid tussen beursvennootschappen en VVB is een Belgisch gegeven. Dit bestaat niet in de Europese regelgeving.⁴ Om pragmatische redenen verdelen we ook de bijkantoren van buitenlandse ondernemingen onder in 'beursvennootschappen' en 'VVB', hoewel deze statuten in het buitenland niet bestaan.⁵

De hoofdactiviteit van de asset managers is het beheer van de activa van (alternatieve) instellingen voor collectieve belegging, het zogenaamde *collectief beheer* van beleggingsfondsen. Zij mogen daarnaast ook een aantal beleggingsdiensten verrichten, voor zover zij er een specifieke vergunning voor hebben.

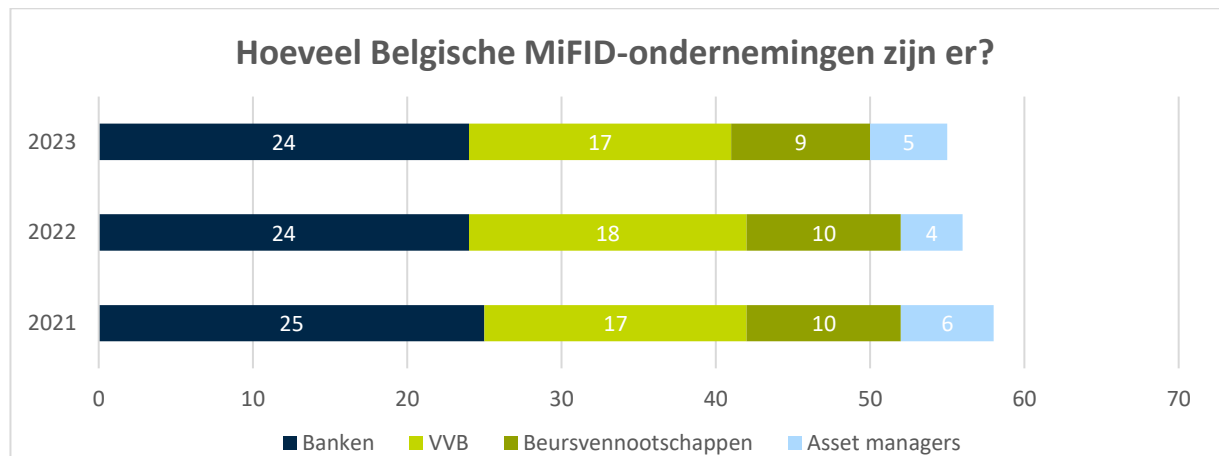
In dit verslag verwijzen we naar ondernemingen met een statuut naar Belgisch recht als 'Belgische ondernemingen' en naar ondernemingen met een statuut naar het recht van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte ('EER') als 'EER-ondernemingen' of 'ondernemingen uit de EER'.

³ De toegelaten beleggingsdiensten voor VVB zijn:

- het ontvangen en doorgeven van orders met betrekking tot een of meer financiële instrumenten;
- het uitvoeren van orders voor rekening van klanten;
- vermogensbeheer en;
- beleggingsadvies.

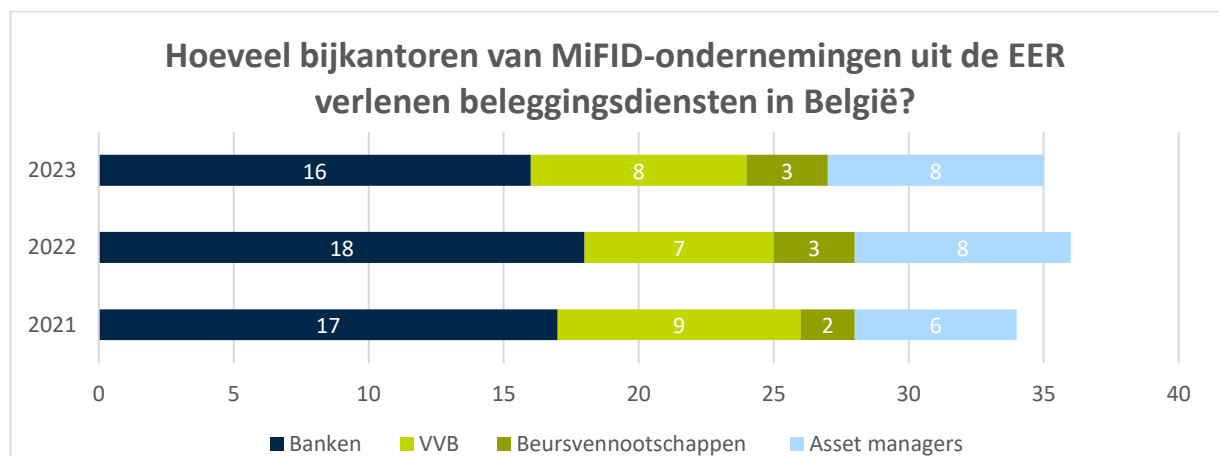
⁴ De Basisrichtlijn MiFID II (Richtlijn 2014/65/EU) hanteert enkel het concept van 'beleggingsondernemingen' en bepaalt onder meer de organisatorische vereisten als de bedrijfsuitoefeningsvoorwaarden (inclusief gedragsregels) voor deze MiFID-ondernemingen.

⁵ De FSMA baseert zich hiervoor op de gepubliceerde lijsten van bijkantoren die op de website van de FSMA en de NBB gepubliceerd zijn.

De banken vormen de grootste groep MiFID-ondernemingen. Het aantal asset managers dat beleggingsdiensten verstrekt, is beperkt. De jongste jaren zien we ook een lichte daling van het aantal beleggingsondernemingen naar Belgisch recht. Sommige werden overgenomen, andere verloren hun vergunning of veranderden van statuut.

2.1.2 De bijkantoren van MiFID-ondernemingen uit de EER die in België effectief beleggingsdiensten verlenen, zijn meestal banken

MiFID-ondernemingen mogen in alle landen van de EER actief zijn. We kunnen de bijkantoren⁶ van deze ondernemingen in dezelfde drie groepen⁷ onderverdelen als de MiFID-ondernemingen naar Belgisch recht.

De FSMA houdt als toezichthouder van de lidstaat van ontvangst toezicht op de naleving van de gedragsregels door de bijkantoren uit de EER (host country control). De toezichthouder van de lidstaat

⁶ Deze bijkantoren zijn vaste vestigingen in België zonder rechtspersoonlijkheid van een MiFID-onderneming uit de EER. Bijkantoren kunnen in de lidstaat van vestiging alle beleggingsdiensten en nevendiensten verlenen waarvoor de MiFID-onderneming in haar lidstaat van herkomst vergund is.

⁷ Banken, beleggingsondernemingen en asset managers.

van herkomst blijft bevoegd voor het toezicht op de passende organisatie (home country control). De FSMA werkt hiervoor dus samen met collega's uit andere lidstaten. Het Europese agentschap ESMA heeft tot taak om de zogenaamde toezichtsconvergentie te bevorderen: het is belangrijk dat de lat van het toezicht in de verschillende lidstaten zo veel mogelijk gelijkligt.

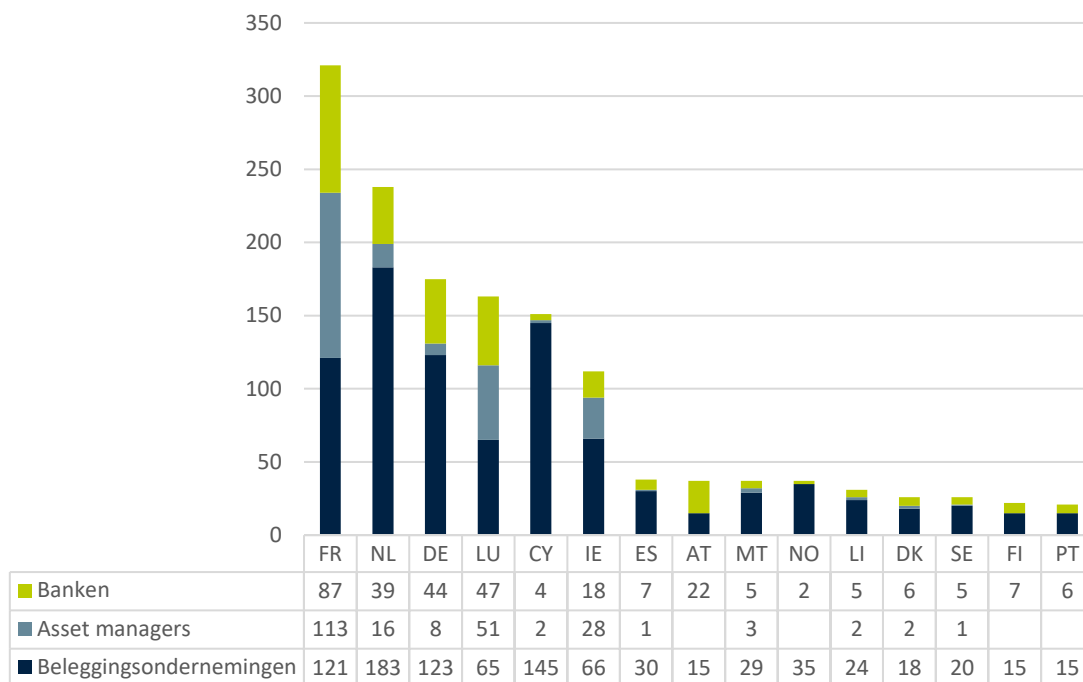
2.1.3 Buitenlandse MiFID-ondernemingen kunnen in België actief zijn zonder een vaste vestiging

Op basis van hun Europees paspoort kunnen MiFID-ondernemingen uit de EER ook in België actief zijn zonder dat ze er een vestiging hebben. Deze activiteit in 'vrij verkeer van diensten' moeten ze in België aanmelden. Deze ondernemingen zijn aan dezelfde gedragsregels onderworpen als de Belgische⁸, maar het toezicht op de naleving valt onder de bevoegdheid van de toezichthouder uit de lidstaat van herkomst.

De nood aan een coherent toezicht in de verschillende lidstaten is nog prangender voor deze MiFID-ondernemingen. Om problemen met de naleving van gedragsregels aan te pakken, moet de toezichthouder uit de lidstaat van ontvangst aan de bevoegde toezichthouder uit de lidstaat van herkomst vragen om actie te ondernemen. Hiervoor bestaat een Europees samenwerkingskader.

⁸ MiFID is een Europese richtlijn die voornamelijk gebruik maakt van maximale harmonisatie. Dit betekent dat de lidstaten bij de omzetting van deze richtlijn geen soepelere regels in hun wetgeving kunnen opnemen. MiFID wordt uitgevoerd door een Gedelegeerde Verordening (met directe werking) en een Gedelegeerde Richtlijn (die op haar beurt maximale harmonisatie hanteert). Dit betekent dat het reglementair kader dat MiFID voorziet (inclusief de gedragsregels), quasi gelijk moet zijn in de verschillende lidstaten.

Top 15 van de lidstaten van herkomst van MiFID-ondernemingen die in België in vrij verkeer actief zijn

De bovenstaande grafiek is gebaseerd op actuele data van de notificaties die de buitenlandse MiFID-ondernemingen hebben verricht over hun activiteit in België via vrij verkeer van diensten. Deze data behoren niet tot de cartografiedata.

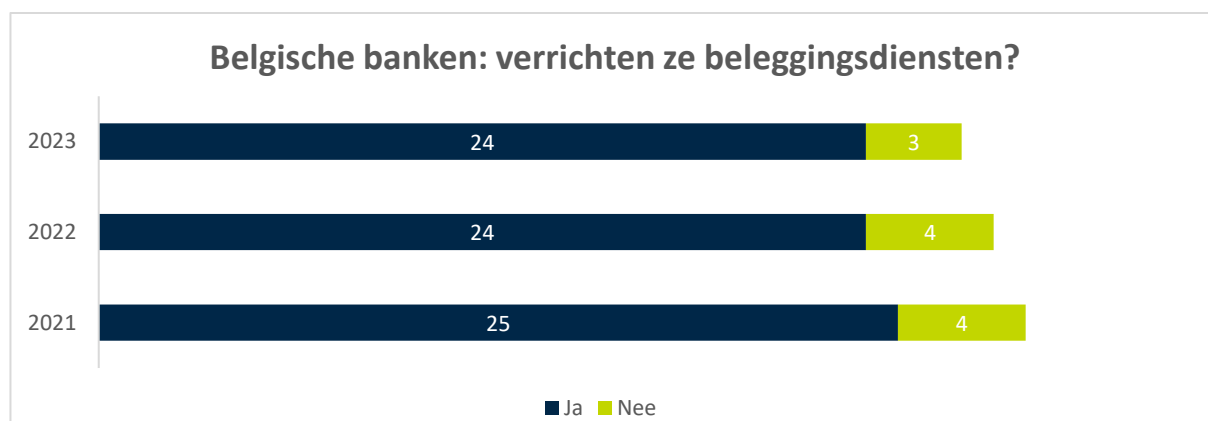
Het zijn vooral de MiFID-ondernemingen uit onze buurlanden die in België actief zijn via vrij verkeer van diensten. Dat hoeft op zich niet erg te verbazen, want hieronder valt onder meer de dienstverlening aan 'grenscliënteel'. De Franse MiFID-ondernemingen vormen de grootste groep. Het valt verder op dat veel Cypriotische en Ierse MiFID-ondernemingen in België beleggingsdiensten via vrij verkeer van diensten verlenen. Het gaat voornamelijk om beleggingsondernemingen.

Binnen de groep van MiFID-ondernemingen zijn het vooral beleggingsondernemingen die zich in België aanmelden. Dat betekent niet noodzakelijk dat ze er ook effectief beleggingsdiensten verrichten. Omdat deze ondernemingen voor de gedragsregels onder toezicht staan van de toezichthouder uit hun land van herkomst, moeten ze de MiFID-cartografie van de FSMA niet invullen. Daarom heeft de FSMA hier geen gegevens over.

2.2 Alle banken mogen beleggingsdiensten leveren, maar niet alle banken doen dat ook

2.2.1 Bijna alle Belgische banken leveren beleggingsdiensten

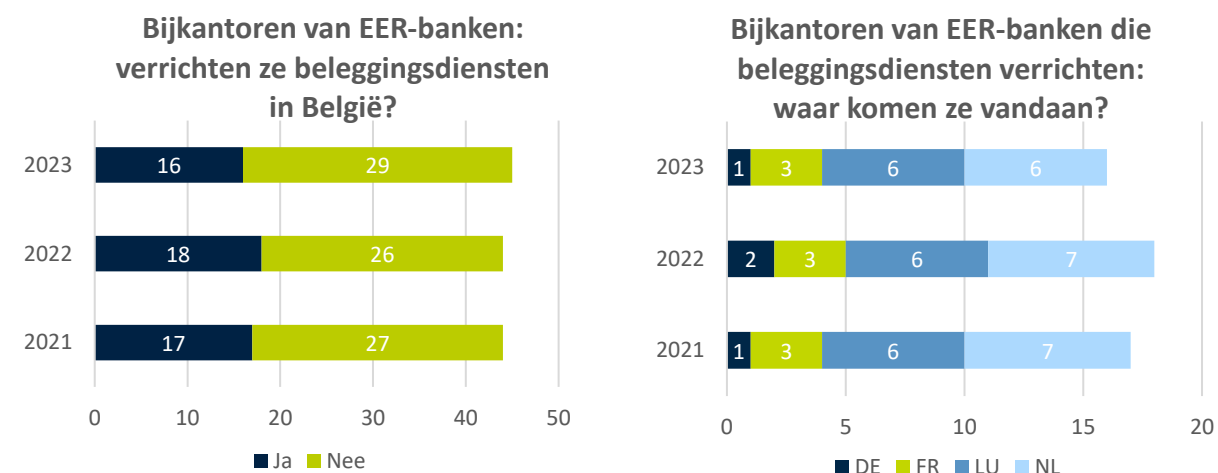
Eén van de belangrijke vragen waarop de MiFID-cartografie een antwoord moest bieden, is: welke banken leveren beleggingsdiensten in België? Banken hebben immers een algemene vergunning die hen toelaat om alle beleggingsdiensten te verlenen. Via de cartografie moeten ze de FSMA elk jaar laten weten of ze tijdens de rapporteringsperiode beleggingsdiensten hebben verricht.

Bijna 90 % van de Belgische banken verricht beleggingsdiensten in België.

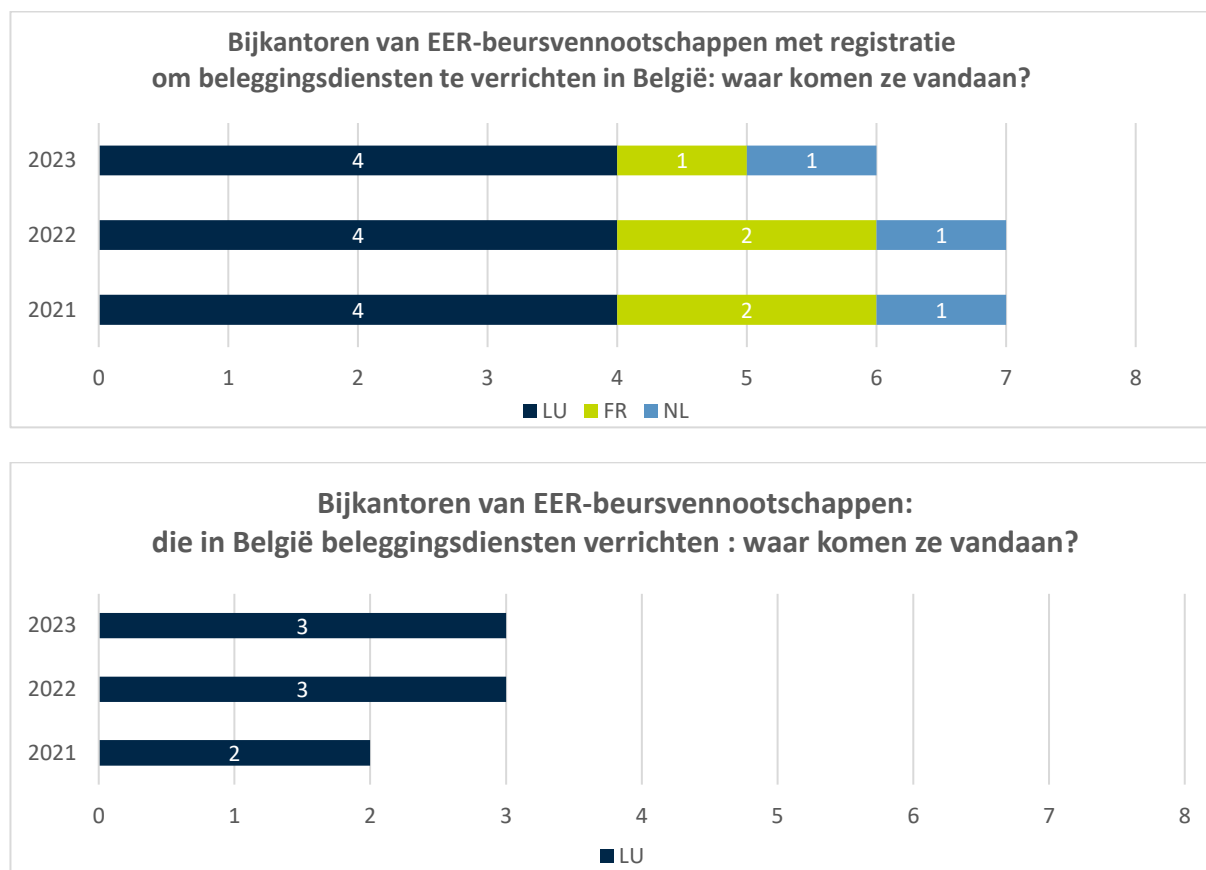
De bovenstaande cijfers bevatten ook één bank die niet uit de EER afkomstig is. Zij valt voor het toezicht op de naleving van de gedragsregels volledig onder de bevoegdheid van de FSMA. We rekenen haar daarom in dit overzicht bij de Belgische banken.

2.2.2 Ongeveer een derde van de bijkantoren van EER-banken leveren beleggingsdiensten in België

Bij de bijkantoren van banken uit de EER liggen de verhoudingen anders: ongeveer een derde levert beleggingsdiensten in België. Deze bijkantoren komen allemaal uit onze buurlanden.

2.3 De helft van de in België geregistreerde bijkantoren van beursvennootschappen leveren ook effectief beleggingsdiensten in België

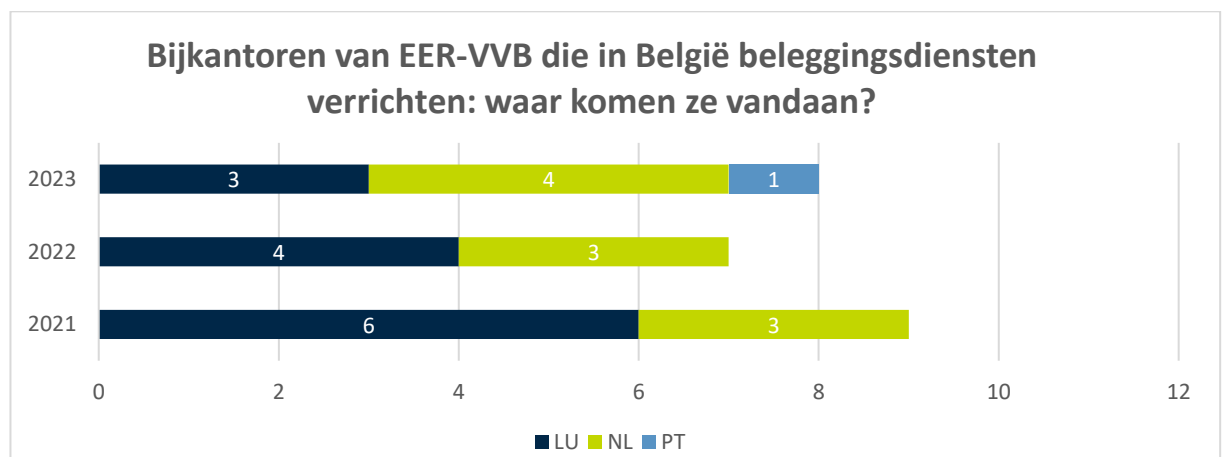
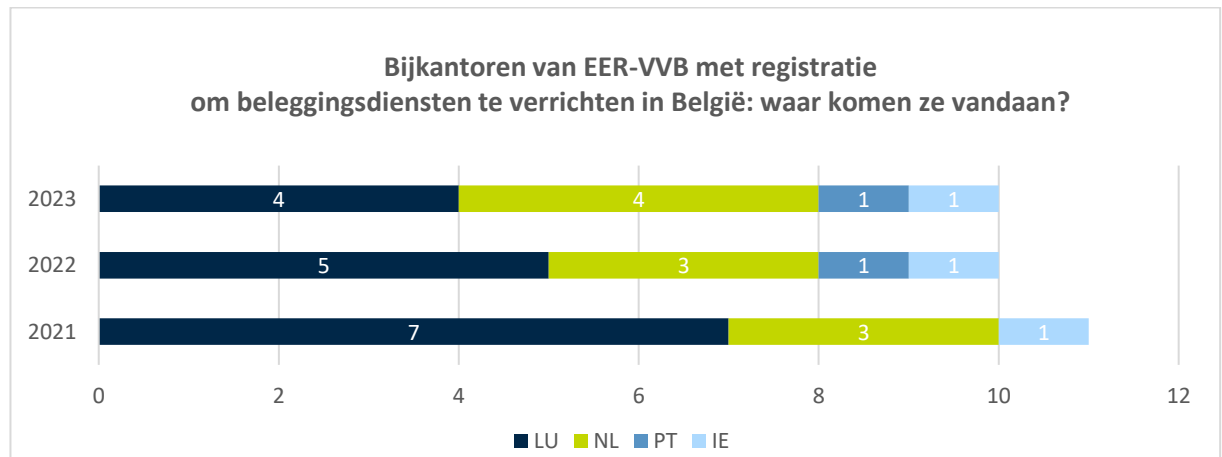

Verschillende beursvennootschappen die uit andere EER-lidstaten afkomstig zijn, hebben in België een bijkantoor geregistreerd.⁹ Deze beursvennootschappen komen uit Frankrijk, Nederland en Luxemburg.

De in België geregistreerde bijkantoren hebben lang niet allemaal een reële beleggingsactiviteit in België: in 2023 ging het om slechts de helft. Die actieve bijkantoren zijn allemaal van Luxemburgse oorsprong.

⁹ Deze lijst is consulteerbaar op de website van de NBB, zie: <https://www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/prudentieel-toezicht/toezichtsdomeinen/beursvennootschappen/lijsten/belgie>.

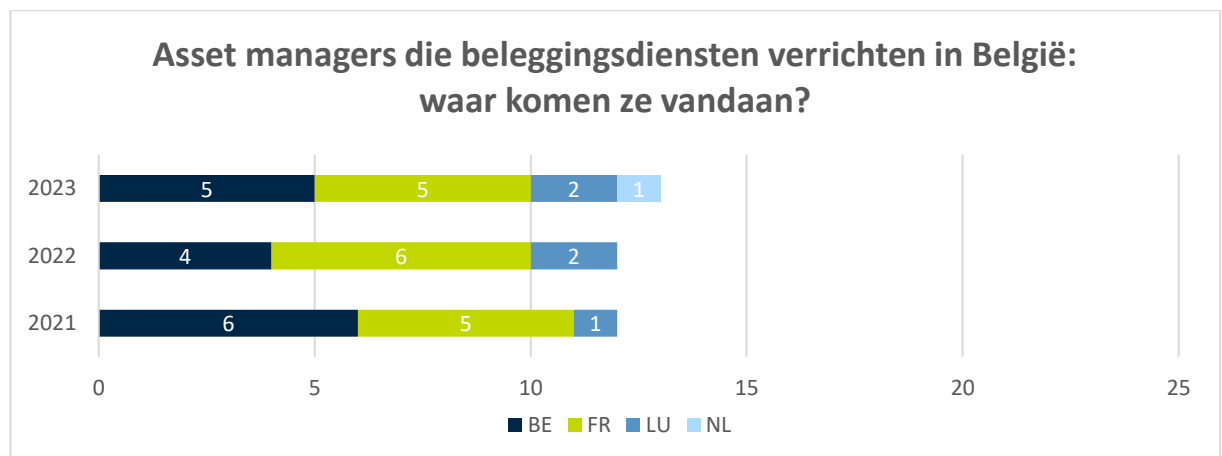
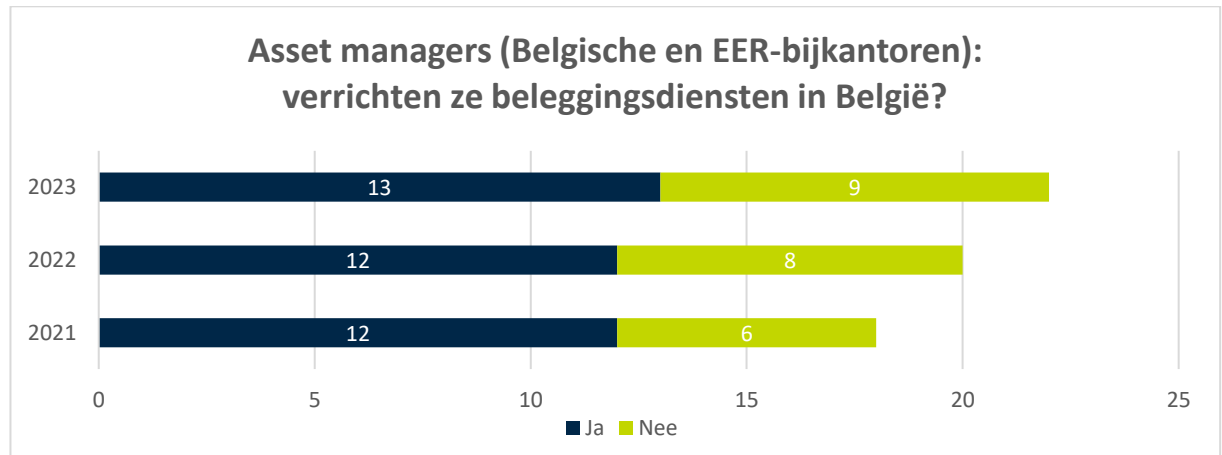
2.4 De meeste van de in België geregistreerde bijkantoren van VVB leveren ook effectief beleggingsdiensten in België

Ongeveer 80 % van de VVB uit de EER die in België een bijkantoor geregistreerd hebben, verrichten er ook effectief beleggingsdiensten. Het verschil tussen registratie en effectieve activiteit is bij de VVB dus minder uitgesproken dan bij de beursvennootschappen.

2.4.1 Ook asset managers kunnen bepaalde beleggingsdiensten leveren

De FSMA heeft enkel gegevens over de Belgische asset managers die een vergunning hebben om individuele beleggingsdiensten te leveren in België en de bijkantoren van asset managers uit de EER die een notificatie hebben gedaan om individuele beleggingsdiensten te leveren in België. In dit hoofdstuk houden we geen rekening met de andere asset managers.

In 2023 verleende bijna 60 % (13) van de asset managers effectief individuele beleggingsdiensten in België. De buitenlandse asset managers komen vooral uit Frankrijk.

3 Welke beleggingsdiensten leveren de MiFID-ondernemingen aan hun retailcliënten in België?

Voor de overzichtelijkheid maken we vanaf dit hoofdstuk geen onderscheid tussen Belgische MiFID-ondernemingen en de Belgische bijkantoren van MiFID-ondernemingen uit de EER. De vermelde groepen van banken, beursvennootschappen en VVB omvatten bijgevolg ook deze bijkantoren. De weergegeven data hebben betrekking op 2023. Ze vertonen geen grote wijzigingen ten opzichte van de vorige jaren.

MiFID onderscheidt verschillende categorieën van cliënten:

- de niet-professionele cliënten of retailklanten;
- de professionele cliënten¹⁰ ;
- de in aanmerking komende tegenpartijen¹¹ .

We bekijken in dit hoofdstuk enkel de dienstverlening aan retailklanten.

3.1 De voornaamste beleggingsdiensten voor retailklanten zijn beleggingsadvies, vermogensbeheer en het ontvangen en doorgeven van orders

De kredietinstellingen, beursvennootschappen en beleggingsondernemingen die in België beleggingsdiensten verstrekken, bieden steeds beleggingsadvies, vermogensbeheer of ontvangst en doorgifte van orders (RTO¹²) aan. Alle MiFID-ondernemingen bieden minstens één, en soms een combinatie van deze drie diensten aan.

Verschillende MiFID-ondernemingen beschikken ook over een vergunning voor de uitvoering van orders. Dit betekent concreet dat zij zelf instaan voor de uitvoering van een order op een bepaalde plaats van uitvoering (bijvoorbeeld een gereguleerde markt zoals Euronext Brussel) en dat zij hiervoor zelf over de nodige toegangen of connecties beschikken. Het aantal MiFID-ondernemingen dat over de infrastructuur beschikt om zelf orders uit te voeren, neemt steeds verder af. RTO is het

¹⁰ Professionele cliënten hebben de nodige ervaring, kennis en deskundigheid om zelf beleggingsbeslissingen te nemen en kunnen risico's adequaat inschatten. De gedragsregels voorzien minder beschermingsmaatregelen voor professionele cliënten.

Er zijn twee soorten professionele cliënten:

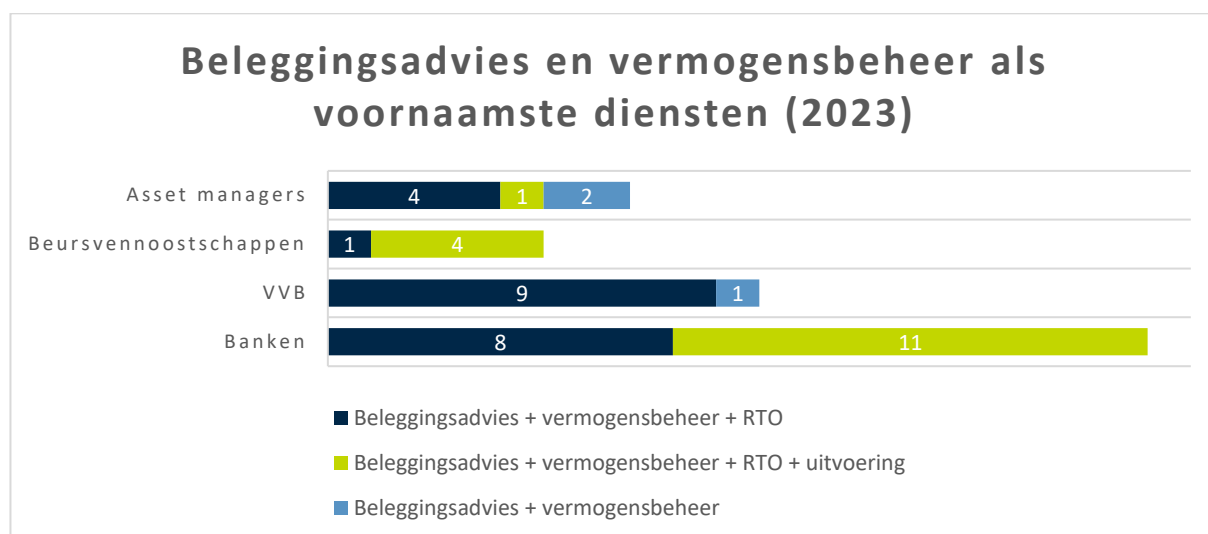
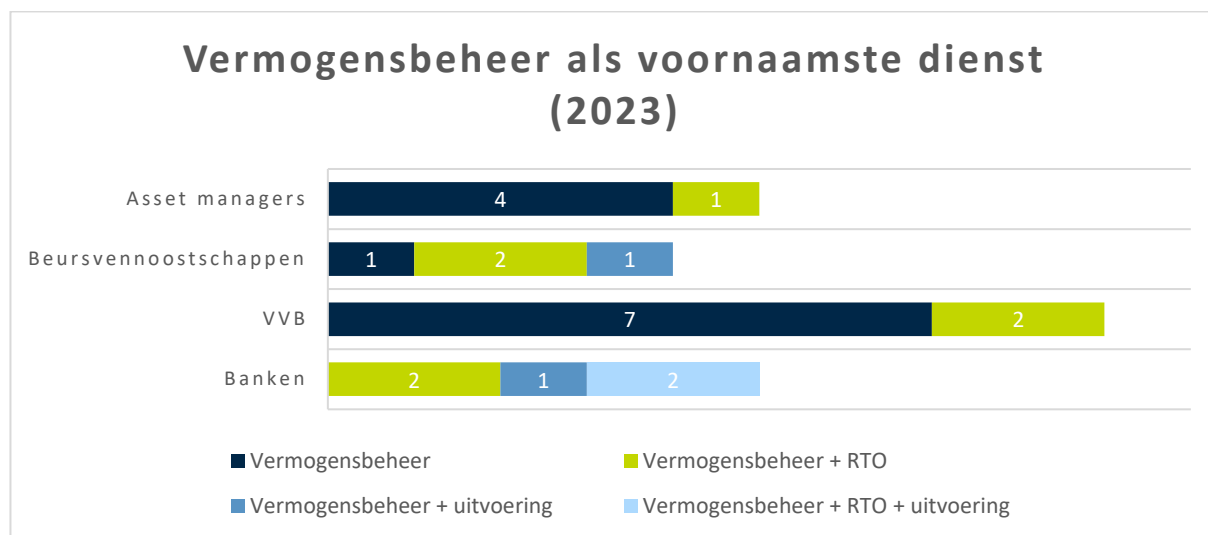
- 'Gewone' professionele klanten of professionele cliënten 'per se': dit zijn cliënten die op basis van wettelijk vastgelegde criteria professionele cliënten zijn zonder dat ze daarom moeten verzoeken. Deze klanten kunnen altijd vragen dat de MiFID-onderneming hen als niet-professionele klant behandelt.
- Professionele cliënten via opt up: dit zijn klanten die niet voldoen aan de wettelijke criteria voor professionelen maar die op eigen verzoek door de onderneming als professioneel zijn aangemerkt.

¹¹ In aanmerking komende tegenpartijen zijn professionele cliënten waarop nog minder beschermingsmaatregelen van toepassing zijn dan de gewone professionele cliënten. Dit zijn beleggingsondernemingen, banken, pensioenfondsen, etc.

¹² RTO of 'reception and transmission of orders' is de gangbare afkorting voor deze beleggingsdienst.

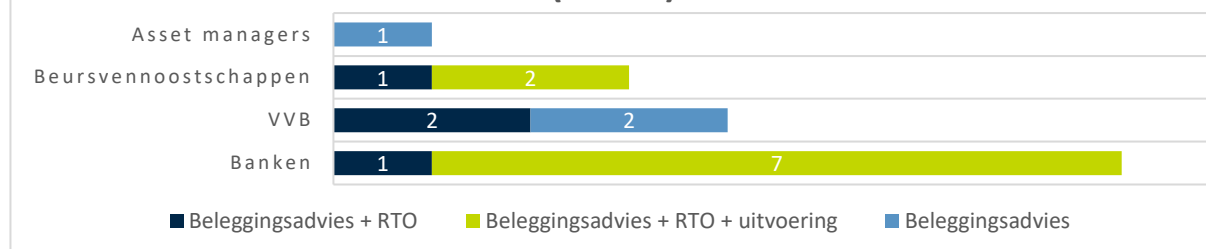
heersende model bij orderuitvoering in België¹³. Wij hebben daarom de dienst uitvoering van orders niet opgenomen als één van de voornaamste beleggingsdiensten.

We maken hieronder het onderscheid tussen vier modellen op basis van de voornaamste beleggingsdiensten.

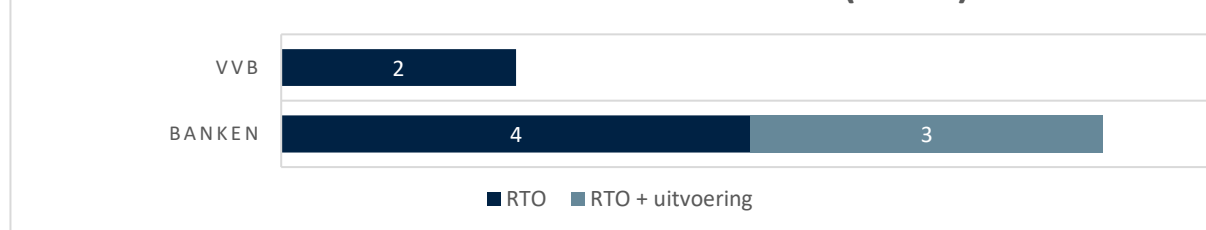

¹³ Bij RTO zal een MiFID-onderneming van haar cliënten orders in financiële instrumenten ontvangen en ze vervolgens doorgeven aan een uitvoerende partij.

Beleggingsadvies als voornaamste dienst (2023)

RTO als voornaamste dienst (2023)

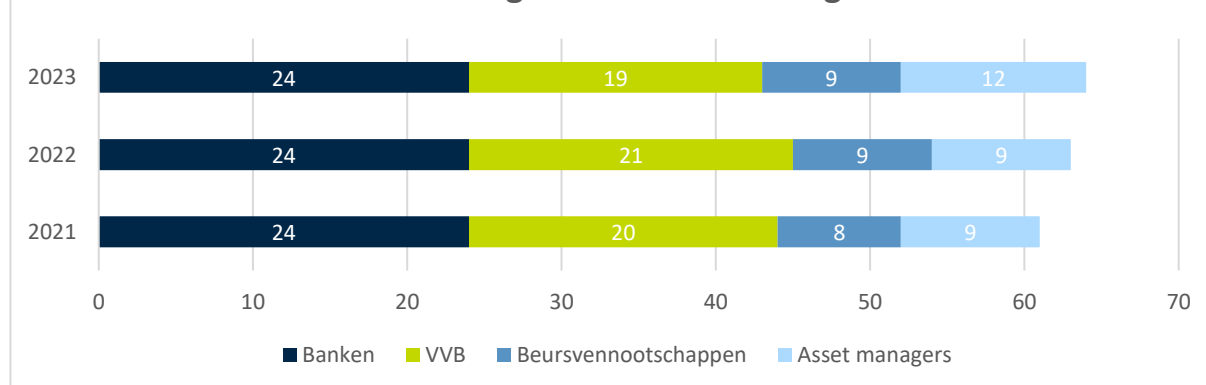

De meeste MiFID-ondernemingen verrichten RTO, maar deze beleggingsdienst is vaak een aanvullende beleggingsdienst bij beleggingsadvies of vermogensbeheer. Het aantal MiFID-ondernemingen dat enkel RTO levert, is eerder beperkt.

Het model waarbij de MiFID-ondernemingen zowel beleggingsadvies als vermogensbeheer leveren, komt het vaakst voor (ongeveer 48 % van de MiFID-ondernemingen). Er leveren ongeveer 14 % meer MiFID-ondernemingen vermogensbeheer dan beleggingsadvies.

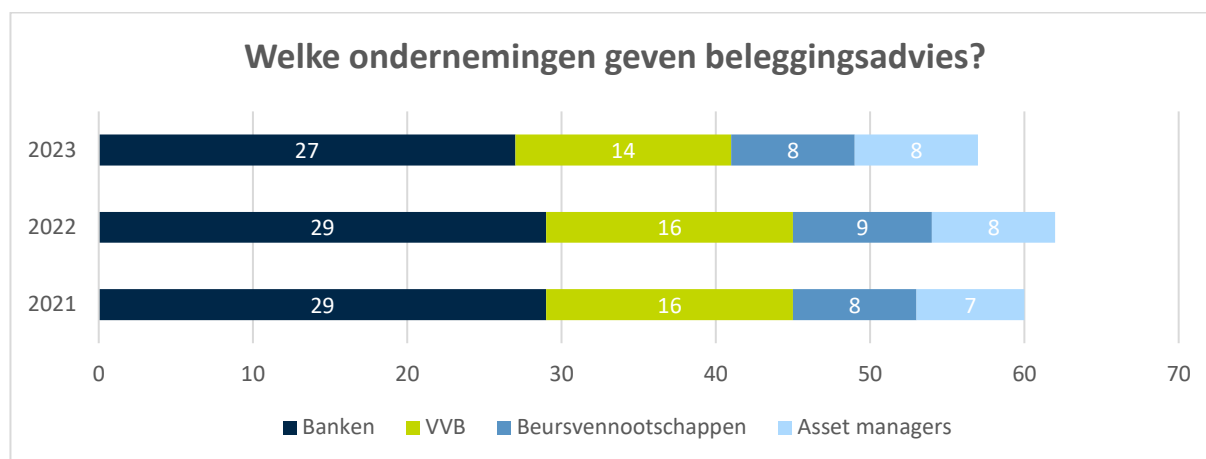
3.1.1 Vermogensbeheer is de vaakst aangeboden beleggingsdienst, behalve bij de banken

Welke ondernemingen doen aan vermogensbeheer?

Ongeveer drie vierde van de MiFID-ondernemingen die in België beleggingsdiensten verlenen, verrichten vermogensbeheer. VVB, beursvennootschappen en asset managers bieden vaker vermogensbeheer aan dan beleggingsadvies. Bij banken is dit omgekeerd.

3.1.2 Beleggingsadvies blijft de beleggingsdienst bij uitstek voor de banken

Ongeveer 65 % van de MiFID-ondernemingen geeft in 2023 beleggingsadvies. Voor VVB ligt dit percentage wat lager: een goede helft van de VVB geeft beleggingsadvies, de andere VVB profileren zich als vermogensbeheerder.

3.1.2.1 Beleggingsadvies¹⁴ gaat meestal gepaard met een periodieke geschiktheidsbeoordeling

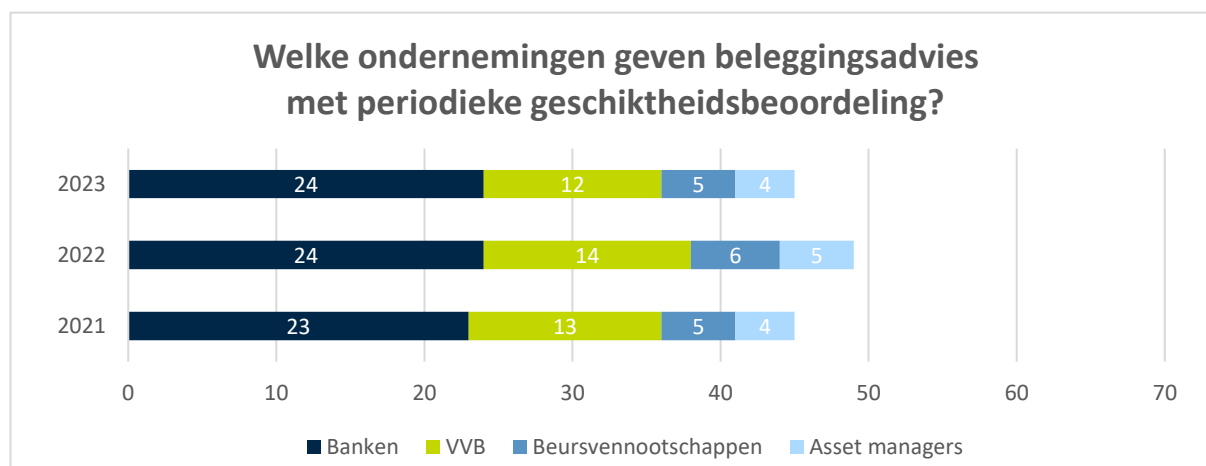
MiFID-ondernemingen die beleggingsadvies verlenen aan retailklanten, moeten vooraf de 'geschiktheid' van de transactie voor de klant beoordelen. Zij moeten hierbij de kennis en ervaring, beleggingsdoelstellingen (inclusief duurzaamheidsvoorkeuren) en de financiële situatie van de klant in acht nemen.

Bij beleggingsadvies is een *periodieke* geschiktheidsbeoordeling mogelijk. Dit betekent concreet dat de MiFID-onderneming minstens één keer per jaar moet nagaan of de geadviseerde instrumenten geschikt zijn. Als de instrumenten niet meer geschikt zijn, dan moet zij actie ondernemen. De cliënt krijgt hiervan ook een verslag. Bij beleggingsadvies met een portefeuilleaanpak hoort vaak een periodieke geschiktheidsbeoordeling.

¹⁴ De MiFID-regelgeving voorziet verschillende vormen van beleggingsadvies:

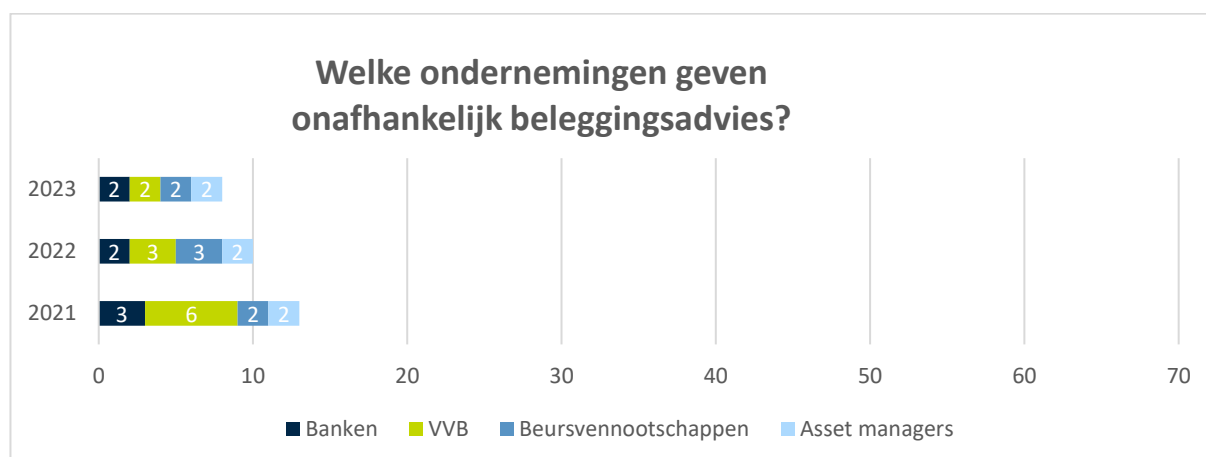
- beleggingsadvies op onafhankelijke basis of niet;
- beleggingsadvies met of zonder een periodieke geschiktheidsbeoordeling.

De MiFID-ondernemingen die beleggingsadvies verlenen, bepalen verder zelf of zij enkel beleggingsadvies verstrekken over een bepaalde individuele transactie (ook wel 'ad hoc' beleggingsadvies genoemd) of dat zij beleggingsadvies verstrekken over een volledige portefeuille (beleggingsadvies met een portefeuillebenadering of portefeuilleaanpak).

Voorals banken en VVB verrichten beleggingsadvies met periodieke geschiktheidsbeoordeling. Ze doen dit bijna allemaal. Asset managers en beursvennootschappen doen dit in verhouding minder.

3.1.2.2 Beleggingsadvies is zelden onafhankelijk

Onafhankelijk beleggingsadvies moet aan een hele reeks wettelijke voorwaarden voldoen.¹⁵ Zo mag onafhankelijk advies over een financieel instrument niet gepaard gaan met een vergoeding afkomstig van derden.

¹⁵ De MiFID-ondernemingen die onafhankelijk beleggingsadvies verlenen, mogen geen nauwe banden of andere juridisch of economisch verband hebben met de emittenten of productaanbieders van producten. Zij moeten bovendien een voldoende groot scala aan op de markt verkrijgbare producten beoordelen en vergelijken tijdens het adviesproces.

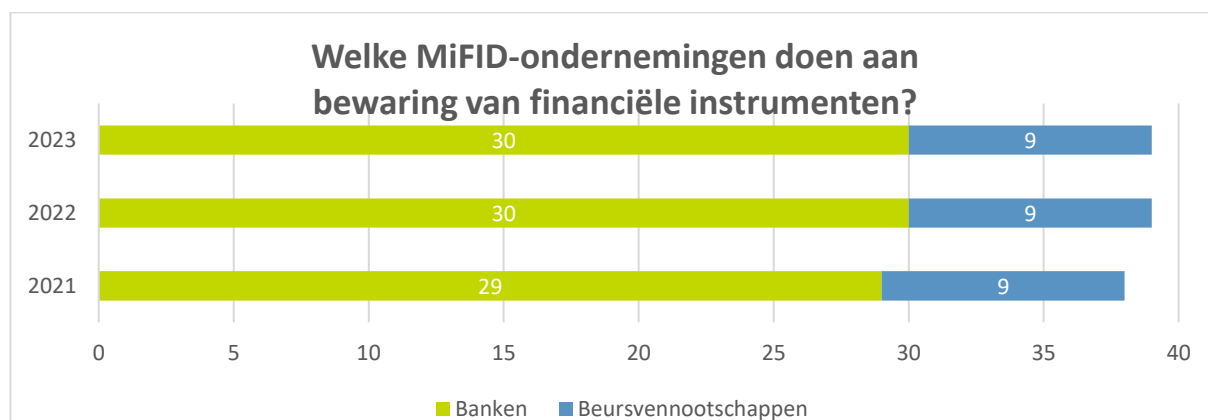
In 2023 leverden slechts acht MiFID-ondernemingen onafhankelijk beleggingsadvies in België. Drie ervan leverden daarnaast ook niet-onafhankelijk beleggingsadvies.¹⁶ Het gaat in België dus om een bedrijfsmodel van zeer beperkte omvang.

3.2 Weinig MiFID-ondernemingen lenen de effecten van cliënten uit

Naast de beleggingsdiensten kunnen MiFID-ondernemingen ook nevendiensten leveren.¹⁷ Voor banken en beursvennootschappen is er geen beperking, VVB en asset managers mogen maar een beperkt aantal nevendiensten aanbieden.

Dit rapport focust op de praktijk van *securities lending* bij effectenbewaring.

Alleen de banken en de beursvennootschappen mogen financiële instrumenten voor rekening van klanten bewaren. Zij kunnen onder bepaalde voorwaarden die effecten aan derden uitlenen. De cliënten moeten hiervoor uitdrukkelijk toestemming geven en zij kunnen hiervoor een vergoeding krijgen. Het uitlenen van effecten is niet zonder risico's voor de cliënten. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de ontlenaar bij faillissement de geleende effecten niet kan teruggeven.

Ongeveer 75 % van de banken en beursvennootschappen bewaren financiële instrumenten voor rekening van hun klanten.

¹⁶ Het is mogelijk dat een MiFID-onderneming zowel onafhankelijk als niet-onafhankelijk beleggingsadvies verleent, maar zij moet dan de nodige maatregelen nemen om de beide soorten adviesdiensten en adviseurs duidelijk van elkaar te scheiden. De adviseurs mogen niet zowel op onafhankelijke basis als op niet-onafhankelijke basis beleggingsadvies verlenen.

¹⁷ Nevendiensten worden meestal in combinatie met beleggingsdiensten verricht. Wanneer een entiteit enkel een nevendienst wenst te verrichten, dan moet zij daarvoor geen vergunning aanvragen. Voorbeelden van nevendiensten zijn: effectenbewaring, bedrijfskundig advies, beleggingsresearch en financiële analyse, kredietverstrekking voor effectentransacties.

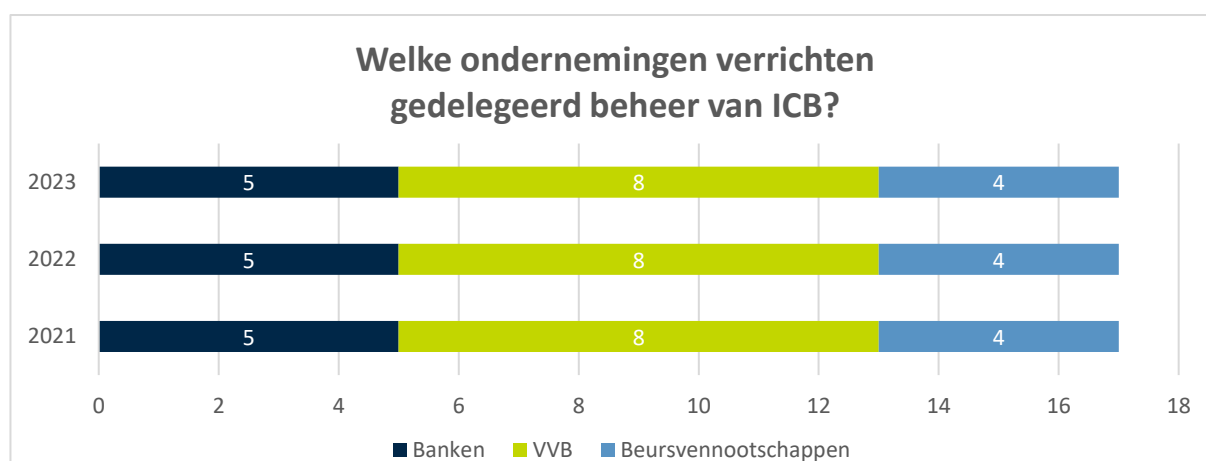

Slechts 10 % van de ondernemingen die effecten bewaren, verricht ook *securities lending*. Het gaat uitsluitend om banken.

3.3 MiFID-ondernemingen kunnen ook fondsen beheren

Het zijn de asset managers die als hoofdactiviteit het collectief beheren van fondsen hebben, maar ook andere MiFID-ondernemingen mogen het (intellectueel) beheer van fondsen verrichten. We spreken dan van 'gedelegeerd beheer van instellingen voor collectieve belegging (ICB)'. De volgende voorwaarden zijn daarbij van toepassing:

- De asset manager delegeert het (intellectueel) beheer van de fondsen aan een MiFID-onderneming die over een vergunning voor vermogensbeheer beschikt.
- De MiFID-onderneming behandelt de compartimenten van fondsen als 'gewone' professionele cliënten. Ieder compartiment geldt als een afzonderlijke klant.

Het zijn voornamelijk VVB die fondsen beheren: in 2023 verricht 30 % van de VVB gedelegeerd beheer. Sommige VVB nemen de beheerde fondsen ook op in portefeuilles van klanten in vermogensbeheer. We noemen dit gecentraliseerd of collectief vermogensbeheer. Op deze manier kunnen strategische wijzigingen in modelportefeuilles simultaan doorgevoerd worden bij alle klanten.

4 Via welke kanalen bieden de MiFID-ondernemingen beleggingsdiensten aan?

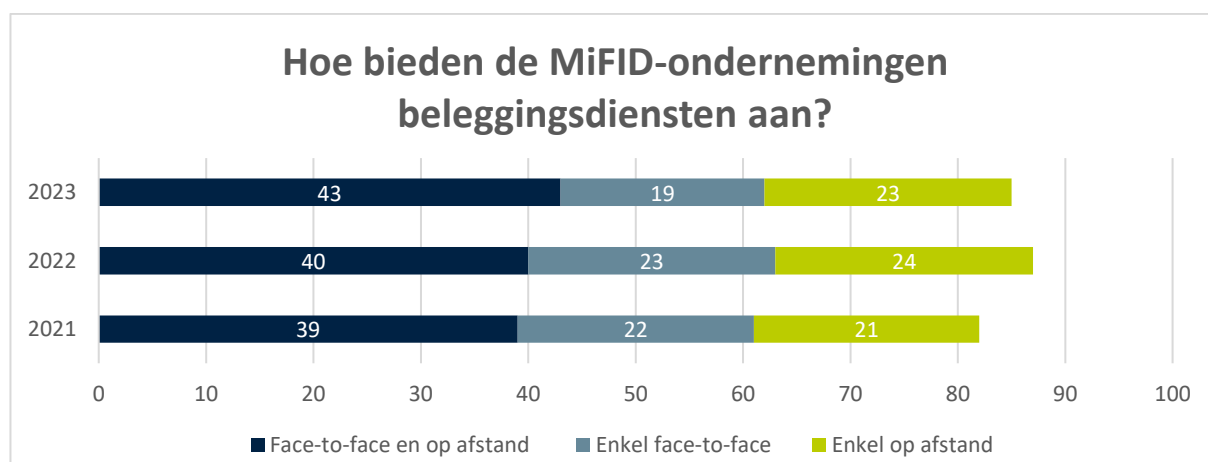
We maken in deze sectie een onderscheid tussen de *face-to-face*-dienstverlening en de dienstverlening op afstand.

Face-to-face dienstverlening houdt in dat er een *face-to-face*-contact is tussen de MiFID-onderneming en haar cliënt bij de verstrekking van de beleggingsdienst. Ze omvat de distributie via niet-zelfstandige verkooppunten (eigen kantoren) en via tussenpersonen (agenten en makelaars in bank- en beleggingsdiensten).

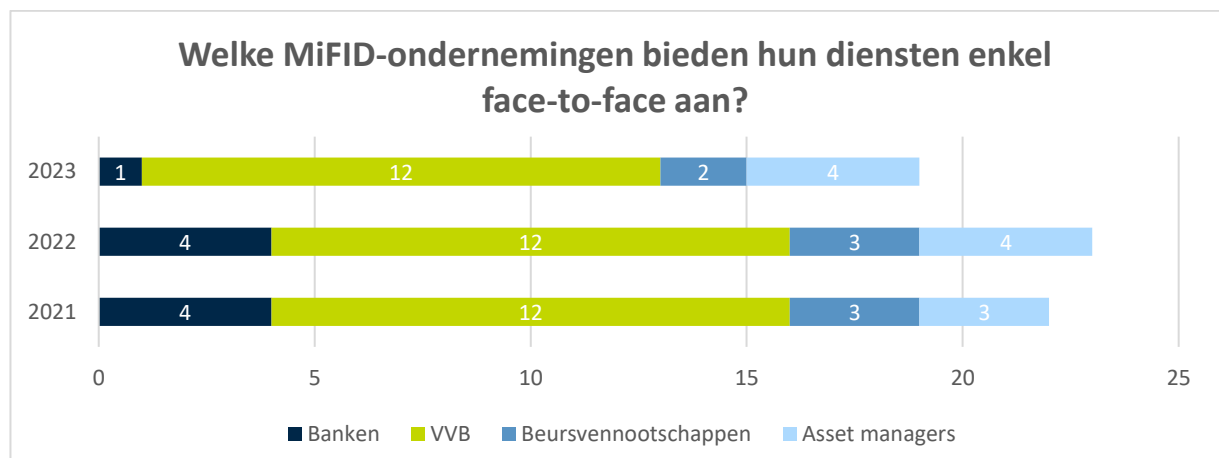
De dienstverlening op afstand kan verschillende verschijningsvormen aannemen. De meest vanzelfsprekende is de onlinedienstverlening via een website of een *app*. Ook de dienstverlening via telefoon (inclusief videobellen) of e-mail valt hieronder, maar dit is vaak een aanvulling op de *face-to-face* of *onlinedienstverlening*. Er zijn enkele MiFID-ondernemingen die in de cartografie aangeven dat zij enkel beleggingsdiensten via telefoon of e-mail verlenen.

Daarnaast zijn er alternatieve distributiemethoden, zoals medewerkers die bij de klant thuis de beleggingsdiensten verlenen. De ondernemingen die enkel gebruik maken van alternatieve distributiemodellen zijn niet opgenomen in dit hoofdstuk.

4.1 De meerderheid van de ondernemingen bieden zowel *face-to-face* als vanop afstand beleggingsdiensten aan

Meer dan de helft van de MiFID-ondernemingen leveren hun beleggingsdiensten zowel *face-to-face* als op afstand.

Voornamelijk VVB bieden hun diensten enkel *face-to-face* aan. In 2023 had bijna de helft van de VVB uitsluitend een *face-to-face* aanbod. Bij de andere MiFID-ondernemingen komt dit minder voor: zij maken gebruik van verschillende kanalen.

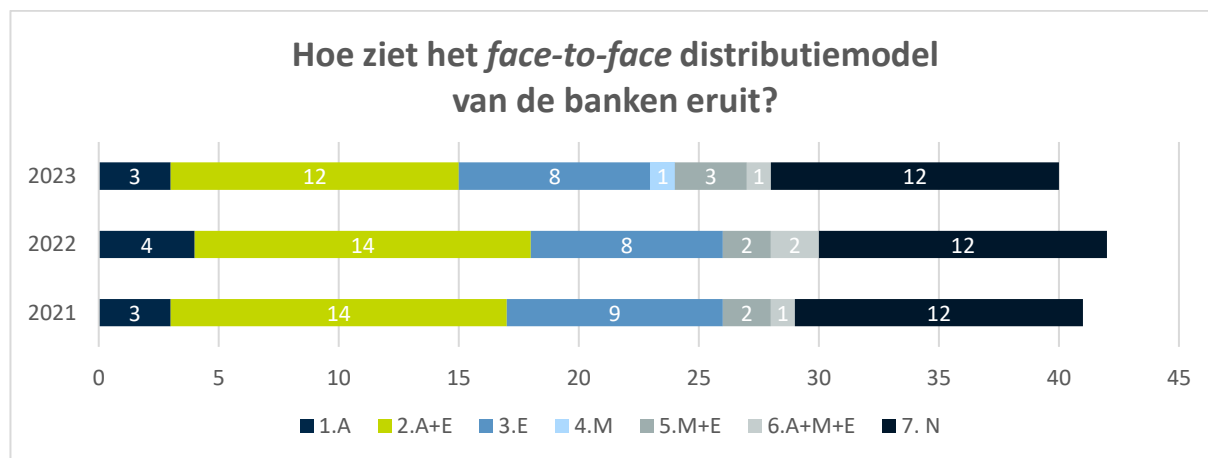
4.2 Hoe ziet het *face-to-face* distributiemodel eruit?

De cartografiedata tonen aan dat de MiFID-ondernemingen uiteenlopende distributiemodellen hanteren voor hun *face-to-face* dienstverlening. We lijsten hieronder de belangrijkste vormen op:

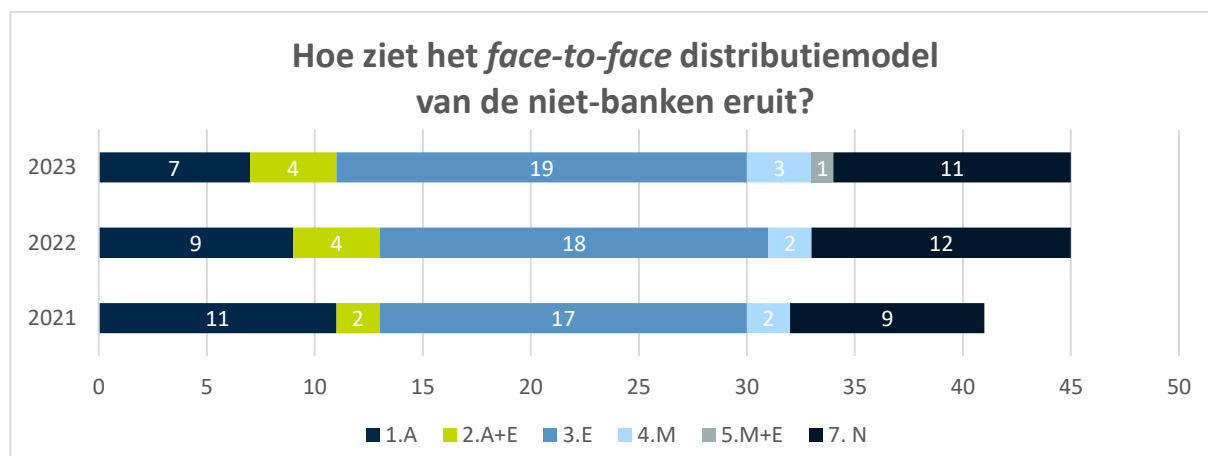
1. **A** = de MiFID-onderneming werkt enkel met agenten in bank- en beleggingsdiensten;
2. **A+E** = de MiFID-onderneming werkt met agenten in bank- en beleggingsdiensten en eigen kantoren¹⁸;
3. **E** = de MiFID-onderneming werkt enkel met eigen kantoren;
4. **M** = de MiFID-onderneming werkt enkel met makelaars in bank- en beleggingsdiensten;
5. **M+E** = de MiFID-onderneming werkt met makelaars in bank- en beleggingsdiensten en eigen kantoren;
6. **A+M+E** = de MiFID- onderneming gebruikt een mix van agenten, makelaars in bank en beleggingsdiensten en eigen kantoren;
7. **N** = de MiFID-onderneming beschikt niet over een *face-to-face* netwerk. Zij biedt haar diensten enkel op afstand aan.

We maken voor de verdere weergave van de resultaten een onderscheid tussen enerzijds de banken en anderzijds de andere MiFID-ondernemingen (VVB, beursvennootschappen en asset managers), die we hier gezamenlijk als 'niet-banken' bestempelen. De *face-to-face* distributiemodellen van banken verschillen immers sterk van die van de rest van de sector.

¹⁸ Hiermee bedoelen we kantoren die bemand worden door medewerkers van de MiFID-onderneming zelf.

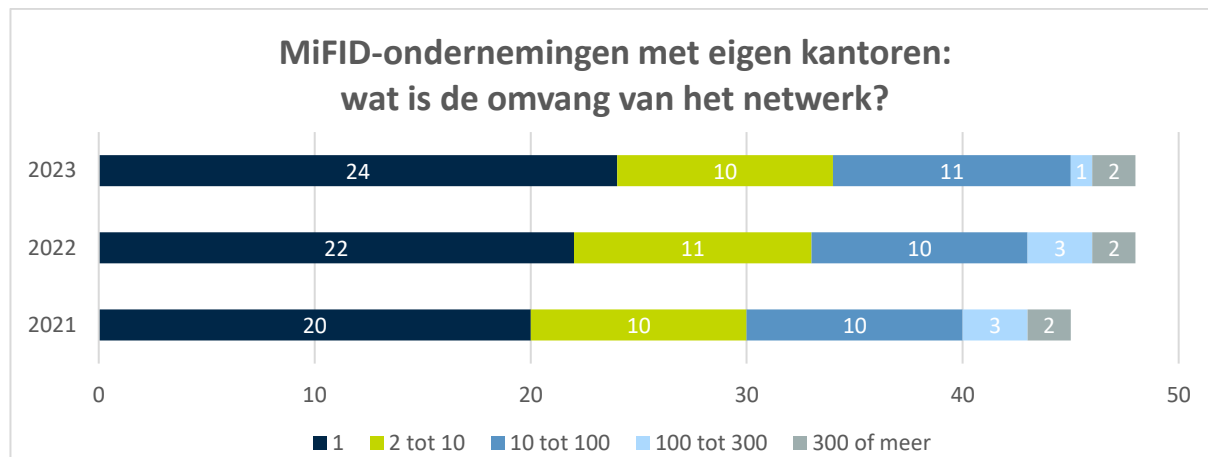

De meeste banken werken via eigen kantoren, vaak in combinatie met zelfstandige agenten. Enkele banken werken ook met makelaars in bank- en beleggingsdiensten. Twaalf banken maken geen gebruik van een *face-to-face* distributiekanaal: zij verlenen hun diensten enkel op afstand.

Niet-banken kiezen vaker voor één kanaal: ze werken ofwel met agenten, ofwel met eigen kantoren, ofwel met makelaars, ofwel enkel op afstand.

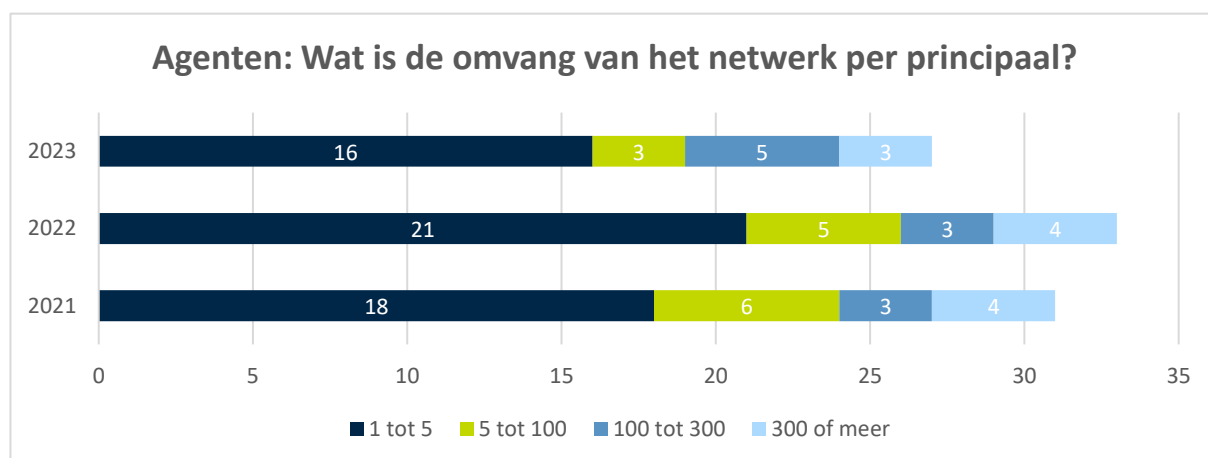
4.2.1 Vele MiFID-ondernemingen distribueren via eigen kantoren (niet-zelfstandige verkooppunten)

60 % van de banken en VVB heeft minstens één niet-zelfstandig verkooppunt (eigen kantoor, met inbegrip van de hoofdzetel). Bij de andere statuten ligt dit percentage rond de 35 %. Alle MiFID-ondernemingen met meer dan 100 eigen kantoren zijn banken. Acht banken hebben een eigen kantorennetwerk van minder dan tien kantoren, drie hebben er zelfs maar één.

4.2.2 Het agentennetwerk van de MiFID-ondernemingen is meestal zeer klein

Agenten zijn tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten die handelen in naam en voor rekening van één MiFID-onderneming, die hun principaal is. Agenten kunnen voor rekening van de principaal beleggingsdiensten verlenen aan klanten. Ze moeten zich laten inschrijven in het register van tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten bij de FSMA. De principaal is verantwoordelijk voor de naleving van de gedragsregels door de agent. De jaarverslagen van de FSMA¹⁹ bevatten het aantal ingeschreven tussenpersonen (waaronder de agenten). Hun aantal neemt jaar na jaar af.

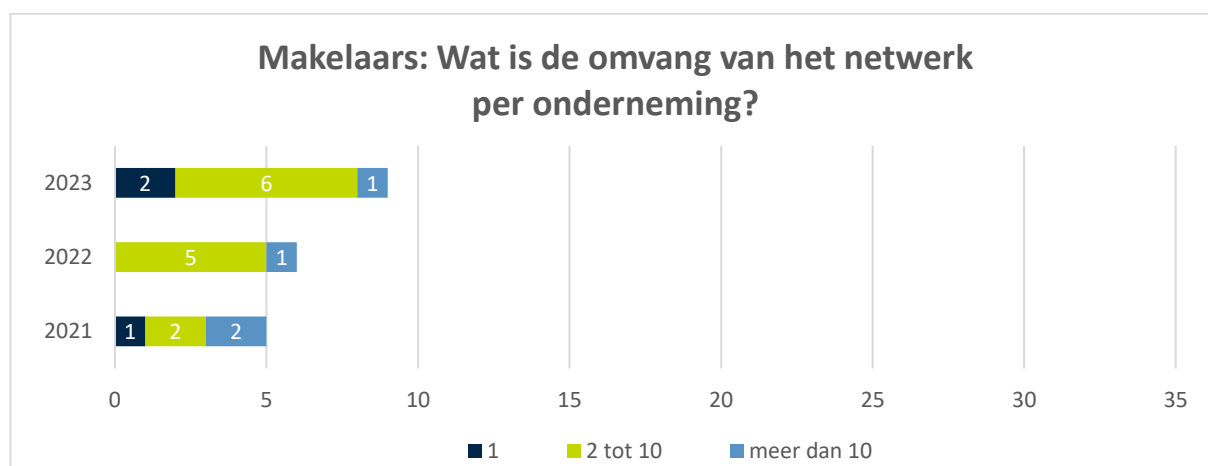

¹⁹ <https://www.fsma.be/nl/jaarverslagen>.

In de meerderheid van de gevallen telt het agentennetwerk van de MiFID-ondernemingen niet meer dan vijf agenten. Met uitzondering van twee beleggingsondernemingen zijn het in 2023 uitsluitend banken die meer dan vijf agenten hebben.

4.2.3 Makelaars in bank- en beleggingsdiensten blijven zeldzaam

Makelaars in bank- en beleggingsdiensten zijn tussenpersonen die niet verbonden zijn aan een principaal. Zij moeten zich ook laten inschrijven in het register van tussenpersonen. Makelaars zijn zelf verantwoordelijk voor de naleving van de gedragsregels.

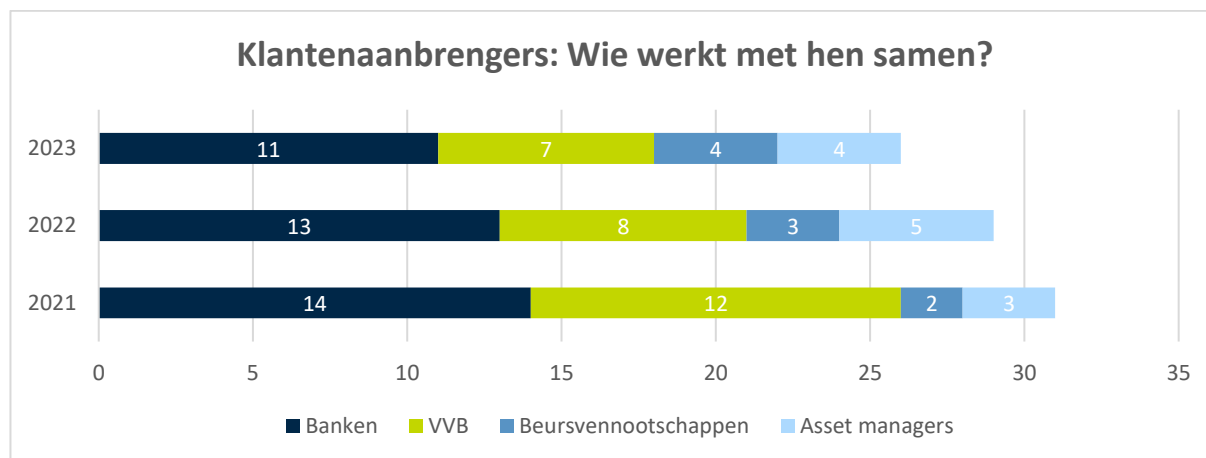

Slechts een beperkt aantal MiFID-ondernemingen doen een beroep op makelaars in bank- en beleggingsdiensten. Het aantal tussenpersonen met dit statuut is dan ook zeer beperkt: momenteel zijn er slechts 17. Dit staat in schril contrast tot de agenten in bank- en beleggingsdiensten én de verzekeringsmakelaars, waarvan de aantallen in de duizenden lopen. Slechts één MiFID-onderneming doet een beroep op meer dan 10 makelaars.

4.2.4 Klantenaanbrengers kunnen potentiële klanten in contact brengen met MiFID-ondernemingen²⁰

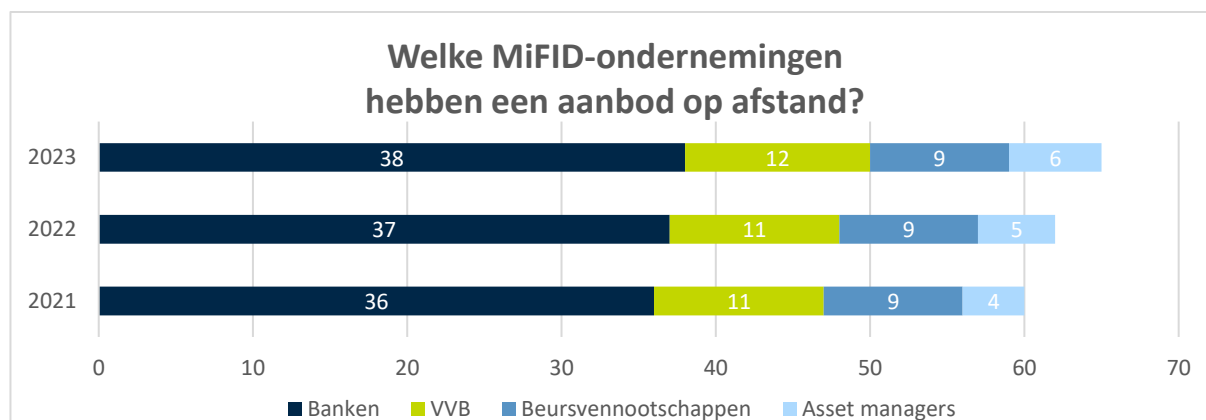
Klantenaanbrengers zijn de personen die potentiële klanten doorverwijzen of aanbrengen bij een MiFID-onderneming zonder daarbij zelf als tussenpersoon op te treden. De activiteiten die klantenaanbrengers mogen verrichten, beperken zich tot het doorgeven van de identiteit van potentiële klanten of het doorverwijzen van deze klanten. In tegenstelling tot de agenten en makelaars moeten klantenaanbrengers niet ingeschreven zijn in het register van tussenpersonen in bank- en beleggingsdiensten.

²⁰ Klantenaanbrengers zoals uitgelegd in de [FSMA Q&A 261](#)

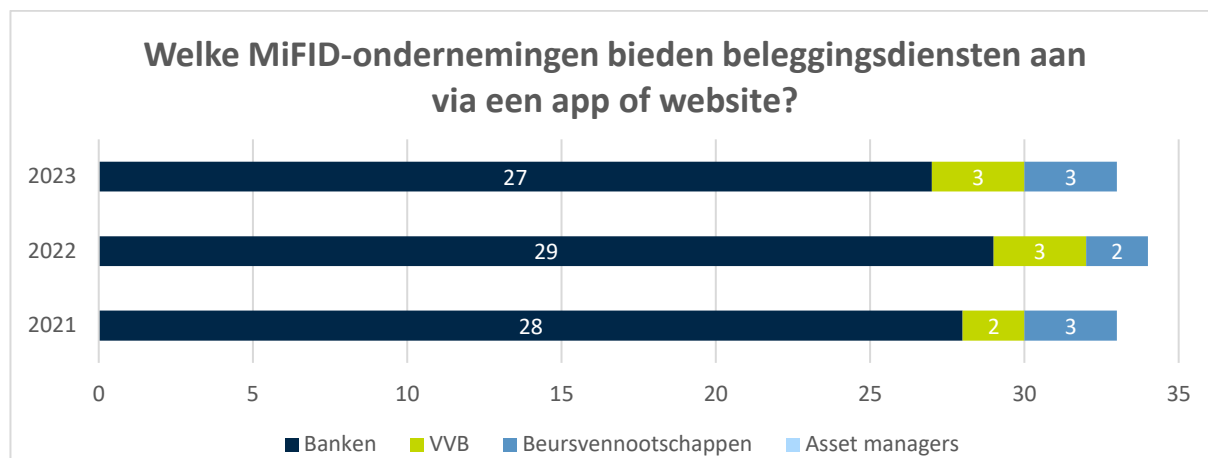

Ongeveer 30 % van de MiFID-ondernemingen werkt samen met klantenaanbrengers. Het aantal klantenaanbrengers per MiFID-onderneming is beperkt. Slechts drie ondernemingen hadden er in 2023 meer dan tien. Sommige ondernemingen maken gebruik van een netwerk van verzekeringstussenpersonen om klanten voor beleggingsdiensten aan te brengen.

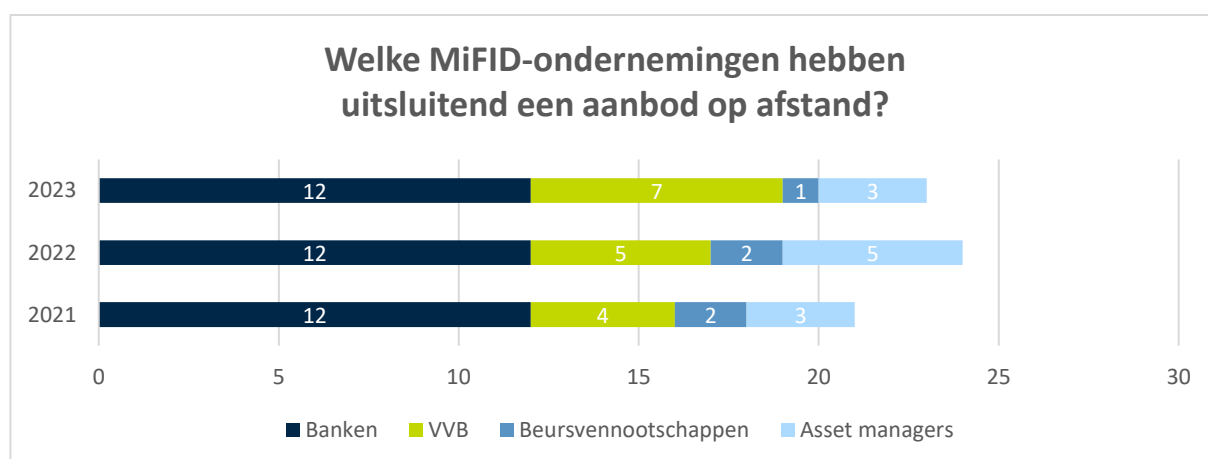
4.3 Hoe ziet het distributienetwerk op afstand eruit?

MiFID-ondernemingen kunnen hun diensten ook op afstand aanbieden: via een website, een app, telefoon (inclusief videobellen) of e-mail. Bijna alle banken doen dit. Voor de andere MiFID-ondernemingen blijft dit beperkter.

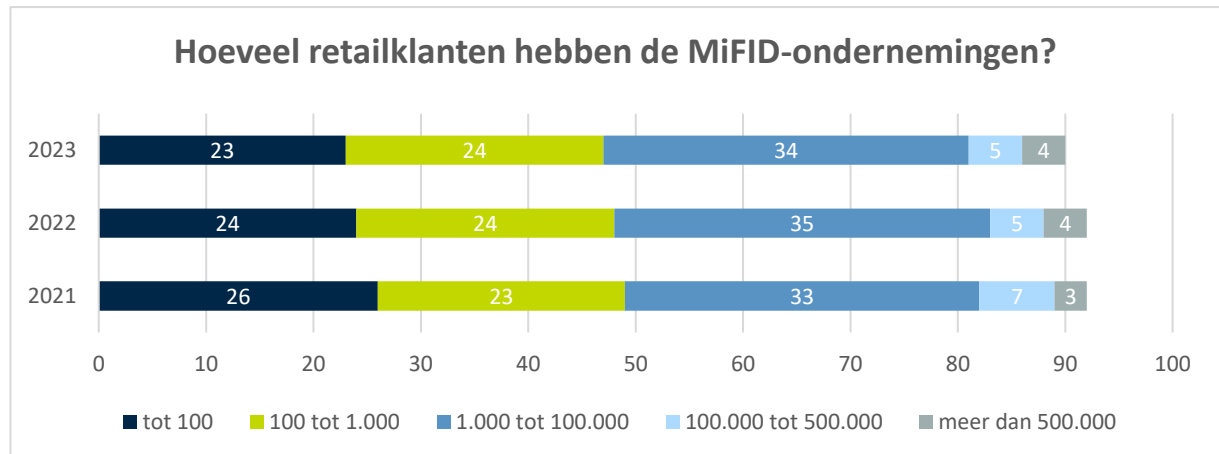
Wanneer we ons beperken tot de dienstverlening via een website of een app, dan zien we dat het onderscheid tussen de banken en de niet-banken nog groter is.

Van de banken, VVB en asset managers biedt ongeveer 20 % hun beleggingsdiensten uitsluitend op afstand aan. Dat wil zeggen zij geen *face-to-face* aanbod hebben. Beursvennootschappen hebben in verhouding vaker een *face-to-face* aanbod naast hun *online*-aanwezigheid.

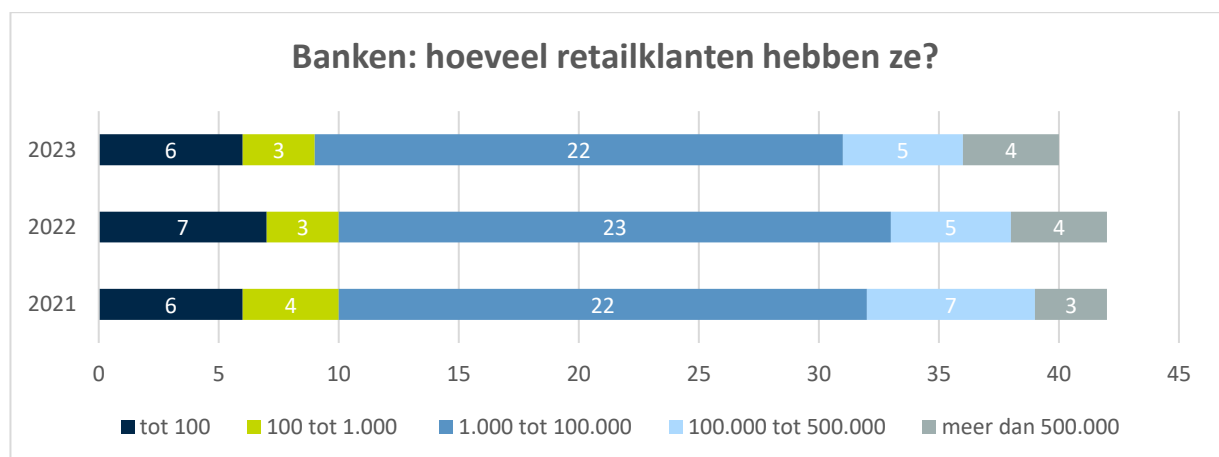
5 Hoeveel retailklanten hebben de MiFID-ondernemingen?

5.1 Op een kleine groep banken na hebben alle Belgische MiFID-ondernemingen een eerder bescheiden aantal retailklanten

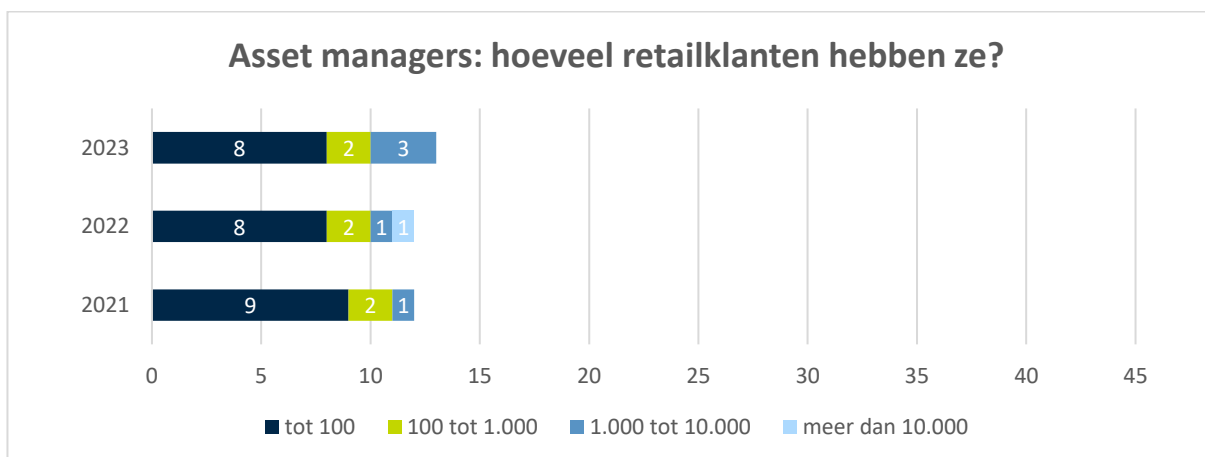
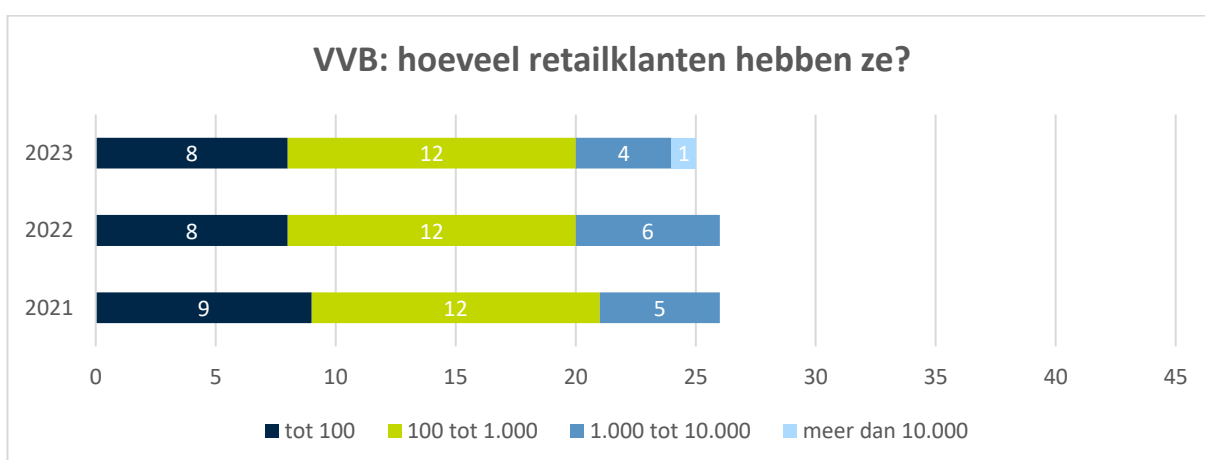
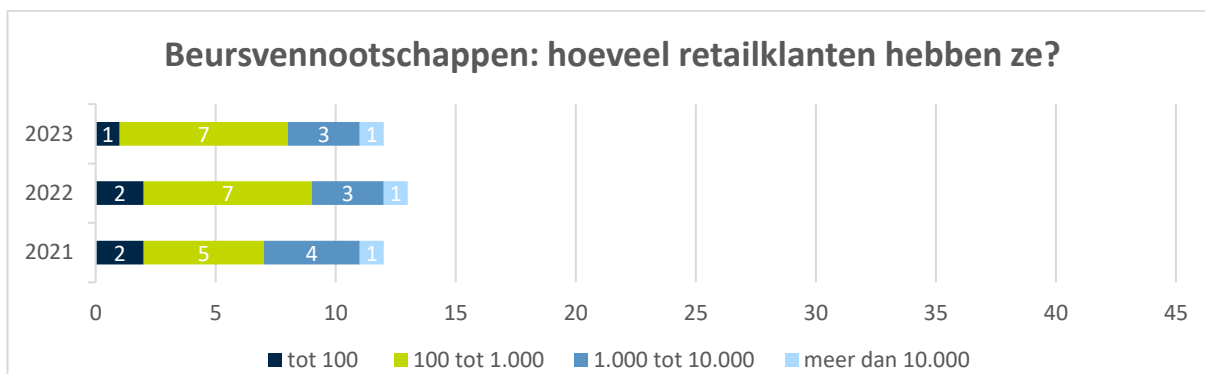

Als we de MiFID-ondernemingen indelen in groepen op basis van de omvang van hun aantal retailklanten²¹, dan heeft slechts 10 % meer dan 100.000 retailklanten. Dit zijn allemaal banken. Van de beursvennootschappen is er maar één met meer dan 10.000 retailklanten.

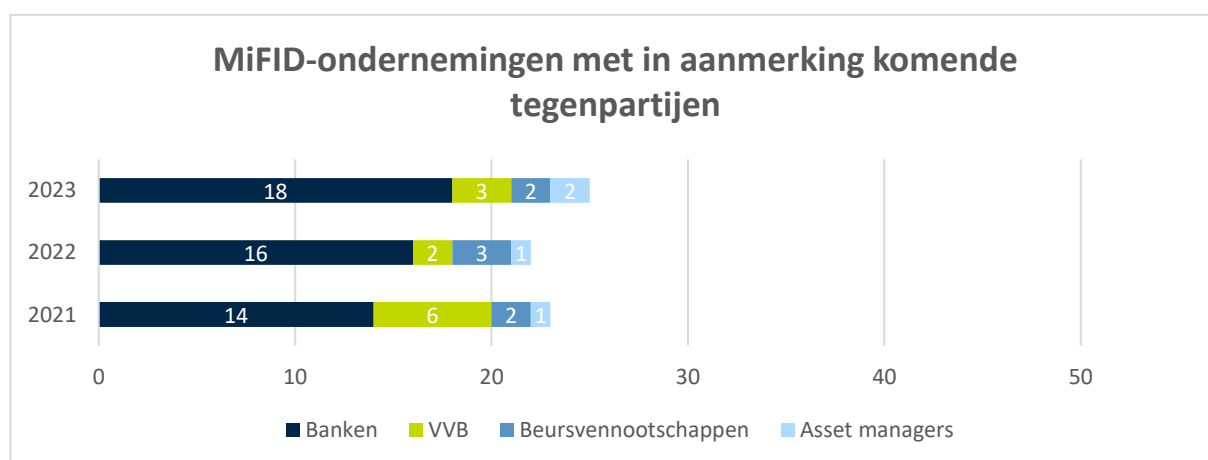
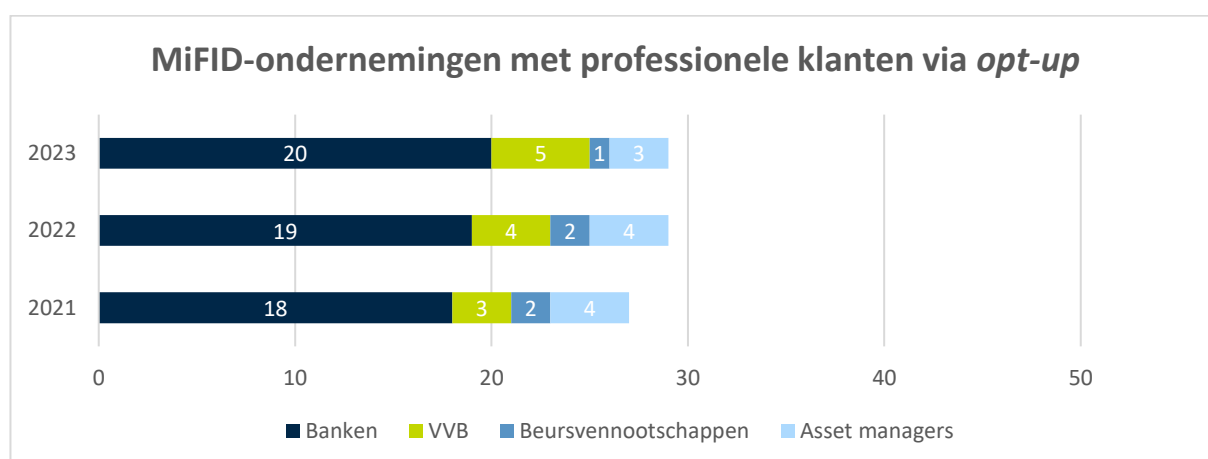
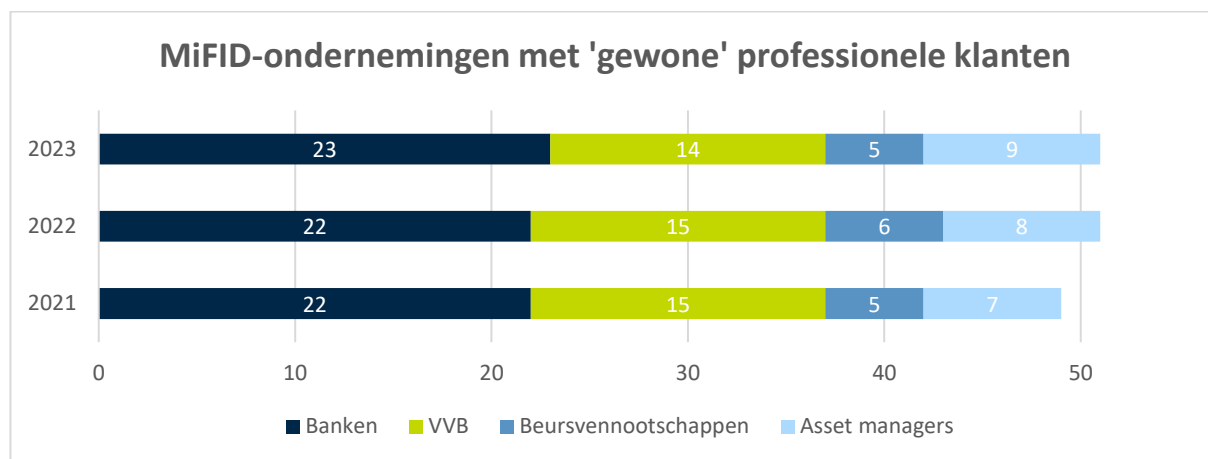
Daar staat tegenover dat 20 % van de banken op de Belgische markt in 2023 minder dan 1.000 retailklanten hebben. Alle VVB hebben minder dan 1.000 klanten. 6 banken, 1 beursvennootschap en 7 VVB hebben in 2023 minder dan 100 retailklanten.

²¹ In dit rapport is dit het totaal van de klanten in vermogensbeheer, beleggingsadvies en/of *execution only*, zoals gerapporteerd in de MiFID-cartografie.

5.2 MiFID-ondernemingen kunnen ook beleggingsdiensten verlenen aan professionele klanten en in aanmerking komende tegenpartijen

De professionele klanten zijn veelal 'gewone' professionele klanten. Het komt veel minder voor dat de klant zelf vraagt om als professionele klant behandeld te worden ('*opt up*'). Ongeveer 56 % van de MiFID-ondernemingen verstrekken beleggingsdiensten aan 'gewone' professionele klanten in 2023. 33 % van de MiFID-ondernemingen verlenen beleggingsdiensten aan professionele klanten via *opt up*.

Ongeveer 28 % van de MiFID-ondernemingen (vooral banken) verrichten beleggingsdiensten voor in aanmerking komende tegenpartijen in 2023.